

Ма шта неко мислио о томе, вест протекле недеље није било председниково плаћање рачуна за струју, није то била министрова нагодба са синдикатом полиције, није чак био ни фамозни извештај Еврокомисије, који потврђује да смо „направили корак ближе ЕУ“, макар само утолико што смо показали спремност да још мање будемо држава него до сада, како би нас, неке тамо 2020. или касније лакше „сварио“ осетљиви европски стомак. Све ове вести, и десетине њима налик, само су део врзиног кола које се у Србији игра већ двадесет година и које, будући врзиним, нема изгледа нити назнака да ће се завршити у догледно време. Ретки су догађаји који представљају стварне кораке напред, који представљају, ако не баш квалитативне скокове, а оно свакако кораке ка остварењу неких виталних националних интереса народа и државе. А када до њих дође, њихови актери нису људи којима се посвећује медијска пажња, нити људи који би по висини положаја *требало* да чине највеће кораке и доносе одсудне одлуке. Најзад, када до њих дође, мало ко на њих обрати пажњу, и прођу као рутинска агенцијска вест, коју многи и не пронађу за сходно да пренесу.

Пример Русије је за нас нарочито занимљив, зато што је настојање ове земље за ширењем и стандардизацијом ћириличног писма, као „колатералну штету“ помогло и српски језик, знакови чије азбуке такође улазе у општи ћирилични код.

О чему је реч? Можда звучи банално, али није: Србији је званично одобрен ћирилични интернет домен и након дуге кампање и више него широке јавне расправе, одлучило се да то буде скраћеница „.срб“. Тривијалност? Никако. Објава да ће Интернет корпорација за додељена имена и бројеве (*ICANN*, својеврсни „управни одбор интернета“) допустити регистровање интернет адреса на локалним писмима, одјекнула је пре неке две године планетом као бомба. Земље су се утркивале у припреми потребне документације за увођење новог стандарда, а предњачиле су управо оне, које узимају за озбиљно сопствени културни дијалог са наметљивим (и често колонијално бахатим) Западом, истовремено настојећи да не заостану у присвајању нових технологија – пре свега Кина, Јапан, Русија и арапске земље (Саудијска Арабија и Египат), а за њима и вечито обазриви и самосвесни Израел, као и наше освешћеније и одговорније комшије, Грчка и Бугарска.

Пример Русије је за нас нарочито занимљив, зато што је настојање ове земље за ширењем и стандардизацијом ћириличног писма, као „колатералну штету“ помогло и српски језик, знакови чије азбуке такође улазе у општи ћирилични код. Руско инсистирање на компатибилности низа рачунарских и интернет стандарда са ћириличним писмом, утрло је пут и за ширење српског писма по виртуалној мрежи, освајајући постепено и „последњи бастион“ озлоглашеног *ASCII* кода, интернет адресе. Отприлике онако како су „Спутњик“ и „Восток“ српско писмо (прво) однеле у космос, тако је руско настојање да заштити сопствени језички идентитет омогућило нашим страницама, попут „Википедије“ и РТС, да у адресну линију уписују ћириличне знакове, а затим и да региструјемо сопствени ћирилични домен.

Да не буде забуне, далеко од тога да је у питању некаква руска (или бугарска) заслуга. Српска интернет заједница бори се за опстанак и очување свога писма у крајње неравноправним условима (и то, треба рећи, *без трунке* подршке надлежних министарстава културе и просвете) практично од увођења првих рачунара у земљу. И домен „*.срб*“ представља, *највећу победу* свакако, њихову *највећу победу*. Зашто? Зато што је сада пало у воду последње оправдање и последњи изговор за наше увек лене увозничке компаније и административну службу, којима су они правдали скандалозно одсуство ћириличних тастатура у земљи, као и потпуно необјашњиву чињеницу да, док је највећи део значајног софтвера у земљи доступан на српском језику и писму, наши рачунари и даље своје кориснике поздрављају са „*welcome*“, питајући их да ли је „*ОК*“ да „*save changes to the document*“. Овде нема времена и простора да се улази у расправу о увреженима заблудама да нам „деца тако уче енглески“ (нетачно, знање енглеског код наше деце тиме ништа не напредује, али им зато српски из године у годину све лошије иде), да не говоримо о оној чувеној „ја не знам како се то каже на српском“, или још чувенијој „тако се лакше промовишемо у иностранству“. Такође, то нема никакве везе са пиратеријом. Пирати су у овој земљи често писменији и културно/национално самосвеснији од корпоративних

менаџера, банкара и службеника министарстава.

Да не буде забуне, далеко од тога да је у питању некаква руска (или бугарска) заслуга. Српска интернет заједница бори се за опстанак и очување свога писма у крајње неравноправним условима практично од увођења првих рачунара у земљу. И домен „.срб“ представља, свакако, њихову *највећу победу*

Сада, када имамо нови домен, ништа нас не може спречити да *захтевамо* тастатуре на српском језику, да захтевамо да наша деца у школама седају за рачунаре који су локализовани на српском језику и писму, да захтевамо да националним стандардом (у складу са Уставом Србије) постане то, да када насумце ударимо по тастатури, не изађе „grwrvs“, већ „грњпвс“. На тај начин штитимо свој културни идентитет, нај начин чувамо своју (и европску, и светску) баштину од уништења, на тај начин приступамо осталим проблемима растуће неписмености и необразованости међу младима. На тај начин правдамо сопствено право на културни субјективитет – на интернету пре него било где друго. Таква су времена дошла, а са временима се мора у корак, да нас не би, по ко зна који пут, опет прегазила.

И још једном треба поновити: ово нису наивна питања. Тема интернационализације интернет домена представља међународну дебату првог реда, чији резултати представљају успех борбе једне *истинске* међународне заједнице против остатака западњачког колонијализма, империјализма и патернализма, и глобални напор да се зацеле живе ране глобализације. Нису случајно прва два ћирилична домена регистрована у Русији (и свету) били

т.рф
авительство.рф

Президент
и Пр

. Њихова политичка елита и те како је свесна својих приоритета. А кога сте од наших крупних политичара чули да је прокоментарисао овај проблем? Ко је од наших лидера из „патриотског блока“ устао и поздравио било који у низу догађаја, који српски језик стављају поново на светску мапу?

Нису случајно прва два ћирилична домена регистрована у Русији (и свету) били *Президент*
т.рф
Правительство.рф

. Њихова политичка елита и те како је свесна својих приоритета.

Ко није спреман да се бори за свакодневне ситнице од виталног значаја, а које се могу поправити *уз само мало добре воље*, тај свакако неће бити у стању да изађе на крај са буџетом, незапосленима и албанским (и осталим) сепаратизмом. И ако имамо националну јавност која није у стању да препозна *догађај од националног значаја*

, онда је то добар знак да нам је потребна нова национална јавност. Добро место да је потражимо је интернет. Најзад, он је отворенији према српском језику и писму од улица српске престонице. А без језика и писма нема ни дијалога, ни јавности, ни напретка.